

29.9.2022

kirjaamo@mmm.gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö, Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi eläintautilain muuttamisesta

Esityksen mukaan vesieläintautien aiheuttamia kustannuksia ja lopetetuista eläimistä aiheutuvia menetyksiä on edelleen perusteltua korvata valtion varoista. Valtiontukisääntöjen uudistus merkitsee, että nämä eläintautilaissa säädetyt tukimuodot voivat jatkua uuden vesiviljelyalan ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella. Suomen Kalankasvattajaliitto pitää valtion varoista suoritettavia korvauksia tärkeänä keinona vesieläintautien vastustamisessa ja eläintautivahinkoja kärsineen elinkeinonharjoittajan tukemisessa.

Perustelutekstin mukaan säilyisi korvausjärjestelmä muutoksista huolimatta pääosin nykyisellään. Suomen Kalankasvattajaliitto ry:n mielestä osaan esitetyistä muutoksista sisältyy alan toimijoiden asemaa merkittävästi heikentäviä linjauksia.

Keskeiset vesiviljelyä koskevat kohdat luonnoksessa ovat vuoden 2023 alusta voimaan tulevan EU:n valtiontukisääntöjen uudistuksen takia tehtävät muutokset sekä eläintautilain 14 lukuun 83, 85 ja 86 §:iin ehdotetut muutokset.

Vesieläintautien osalta ryhmäpoikkeusasetus laajentuu nykyiseen verrattuna, joten uusi asetus soveltuu suoraan perusteeksi eläintautilaissa säädettävien tukimuotojen käytölle ilman aiemmin tarvittua tukijärjestelmän notifiointia.

83§ Korvaukset viranomaisen määräyksestä lopetetusta eläimestä täsmennetään seuraavasti:

- käypä arvo määritellään sen arvon perusteella, joka eläimellä oli juuri ennen kuin heräsi tai vahvistettiin epäily eläintaudin esiintymisestä.

85§ Korvaus tuotannon menetyksestä täsmennetään siten, että

- rajataan vesiviljelyeläimet tuotannonmenetyskorvausten ulkopuolelle
- tuotannonmenetyskorvaus vain maatalousyrittäjiä koskevaksi

86§ Kustannusten ja korvausten maksamista koskevia rajoituksia täsmennetään siten, että korvausten ulkopuolelle jäävät mm.

- kalojen perkauksesta syntyneet kulut
- suurelle yritykselle aiheutuneet kulut

Suomen Kalankasvattajaliitto ry kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

1. Suomen Kalankasvattajaliitto ry pitää EU:n valtiontukisääntöjen uudistuksen/ vesiviljelyalan uuden ryhmäpoikkeusasetuksen edellyttämiä muutoksia tarkoituksenmukaisina.
2. Ehdotettu täsmennys eläimen käyvän arvon määrittämisaikakohdasta yhdenmukaistaisi ja selkeyttäisi arviointia sekä korvausten myöntämistä. Suomen Kalankasvattajaliitto ry kiinnittää huomiota siihen, että lopetettaviksi määrättyjen kalojen arvon määrittely perustuu kalojen yhteismassaan ja otannalla laskettavaan yksilön keskiarvopainoon, eikä tätä kokonaispainoa voida määrittää luotettavasti ennen eläinten lopetushetkeä.

3. Luonnoksessa esitetään, että korvauksia tuotannon keskeytyksestä aiheutuvan taloudellisen vahingon korvaamiseksi voitaisiin maksaa vain maatalousalan toimijoille. Vesiviljelyalalta mahdollisuus korvausten saantiin rajautuisi muutoksen myötä pois. Suomen Kalankasvattajaliitto ry:n mielestä tasavertainen mahdollisuus korvausten saamiseen kuuluu kaikille tuotantoeläinten pitäjillä kasvatettavasta eläinlajista ja tuotantoympäristöstä riippumatta.

Perusteluosiossa esitetyt syyt vesieläintuotannon rajaamiseksi korvausten ulkopuolelle ovat hataria ja pohjaavat vahvemmin oletuksiin ja yleistyksiin kuin tuotantosektorin todelliseen tilanteeseen.

”Mahdollisuus korvausten saamiseen tuotannon menetyksestä aiheutuvasta taloudellisesta vahingosta rajautuisi kuitenkin pois. Tällaiset korvaukset ovat tosin jo voimassa olevan lain sanamuodon mukaan harkinnanvaraisia ja edellyttävät, että vahingot vaikeuttavat merkittävästi luonnollisen henkilön toimeentuloa. Mainittu vaatimus ei tautitapauksissa useinkaan täyty vesiviljely-yrityksissä, joilla saattaa olla useita pitopaikkoja ja joilla on usein muutakin yritystoimintaa kuten perkaamotoimintaa.”

Yllä olevassa perustelutekstin sitaatissa annetaan ymmärtää, että vesiviljelyä harjoittavat yleensä suuryritykset, mikä ei pidä paikkaansa.

Suomalaiset vesiviljely-yritykset ovat mikroyrityksiä tai pienyrityksiä, joissa yrittäjän/omistajan osallistuminen myös fyysiseen työhön on ratkaisevan tärkeää. Pienissä yrityksissä on kyse luonnollisen henkilön, yrittäjän, toimeentulosta. Se, että viime vuosina kalatautikorvauksia ovat hakeneet suuret yritykset, ei muuta sitä tosiseikkaa, että keskimääräinen laitostyö Suomessa on pienempi kuin naapurimaissa.

Vesiviljelyn rajaaminen tuotannonmenetyskorvausten ulkopuolelle kohdistuisi suoraan niihin pieniin alkutuotannon toimijoihin, joille näitä korvauksia nykyisin harkinnanvaraisesti voidaan myöntää, ja asettaisi kalankasvattajat muita tuotantoeläinten kasvattajia heikompaan asemaan. Alkutuotannossa toimivia ruoantuottajia - vesiviljely-yrittäjiä ja maatalousyrittäjiä - tulee kohdella tasapuolisesti.

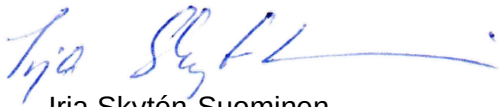
Erittäin hämmäntävä on perustelutekstissä esitetty tulkinta siitä, että kalankasvatuslaitoksella tapahtuva kalojen perkaaminen olisi ”muuta yritystoimintaa” ja siten peruste harkinnanvaraisten korvausten poistamiselle. Kun kasvatustoiminta keskeytyy, ei vesiviljelijällä ole perattavaa kalaa eikä perkaamotoimintaa.

Vesiviljelyn rajaamista tuotannon keskeytyskorvausten ulkopuolelle perustellaan myös valtion kustannuspaineiden hillitsemisellä. Toisaalla perustelutekstissä taas todetaan, että ”*esitettyjen vesiviljelyalan korvausten rajaamista koskevien muutosten valtiontaloudellista merkitystä vähentää se, että korvausmahdollisuutta ei useissa tapauksissa ole nykyisinkään*” ja ”*suuria kustannuksia ja vahinkoja aiheuttavia taudinpurkauksia, joissa taloudellisten vahinkojen korvaamiseen liittyvillä rajoituksilla olisi käytännössä merkitystä, ei esiinny vuosittain, vaan satunnaisesti*”. Taloudellisten vahinkojen korvaamisen rajoituksilla ei siis tekstin mukaan olisi valtiontaloudessa käytännön merkitystä – sen kalankasvattajan kohdalla, jonka laitoksella tautipurkaus tapahtuu, on asialla erittäin suuri merkitys.

On myös syytä huomata, että ruokakalankasvatuksen tuotantokierto on pitkä (2-3 vuotta), joten tuotannon uudelleenkäynnistys tautisaneerauksen jälkeen vaatii aikaa ja tapahtuu luontaisen vuosirytminkin takia viiveellä.

Suomen Kalankasvattajaliitto ry vastustaa esitettyä muutosta ja pitää välttämättömänä, että mahdollisuus korvauksiin säilyy niillä kalankasvattajilla, joiden toimeentulo on merkittävästi vaikeutunut tautipurkauksesta aiheutuneen tuotannon keskeytyksen takia.

Suomen Kalankasvattajaliitto ry

Irja Skytén-Suominen,
hallituksen puheenjohtaja